

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

44. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Cerro Vercellen.
Decimarum. Lunae 15. Ianuarii 1646.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

rum, non in resignationibus ad fauorem nec quidem ratione qualitatis pensionis, sed personarum cum plenius concedantur familiaribus, & aliis charis Pontifici solitis eximi ab impensa compositionum, vt in *decis.* 400. n. 10. *vers. septimo qui in sin. p. 1. diuers.* Et solutionem componenda potius retorquet pro D. Abbate, qui illam impendit ad adiuvandum aliunde probatam ipsius contemplationem, elicitur *ex adductis in decis. Buratt.* 724. n. 3. & 791. n. 2.

11. Nec est considerabilis ratio per Papam deducta in litteris reservationis vite, & honestatis morum dicti Hispani, vel attento quod ea verificari possit respectu proprietatis remanentis penes Hispanum, in quo propterea requiritur ipsorum honestas, & character clericalis. Felin. *in oper. moral. tom. 3. tract. 42. c. 9. n. 19.* Vel etiam quia effectus conceptorum verborum egra Hispanum proprietate seu nomine fruentem, magis dirigatur ad Italum contemplatum respectu commodi, iuxta regulam plus valere quod agitur, quam quod fitè concipitur *l. 1. & tot. tit. C. plus valer. quod agit.* cum aliis quas in specie pensionis retulit, & secuta est. Rota *in impress. penes Pacific. de salu. decis.* 129. n. 3.

12. Neque reuelat ab Hispano traditum non fuisse. Domino Abbati consuetum in pensionibus confidentialibus dari mandatum irrevocabile ad exigendum, de quo *in dict. decis. Buratt.* 835. n. 8. Illud enim sapissime consuevit mitti, vt *in decis. Card. Seraph.* 1088. *sub n. 9.* cui in omnem casum, vel alteri defectui, etiam si adesset alicuius momenti, praevalerent solida fundamenta comprobata contemplationis commodi & utilitatis pro Domino Abbate ex supra allegatis.

13. Hinc firmato antecedenti contemplationis prædictæ resultat necessaria consequentia, vt Dominus Iordanus vigore suæ accessionis, fideiussionis, teneatur soluere Domino Abbati Costæ, cum omnes pensiones reservate Hispano de Cardenas, fuerint per sanct. mem. Urbanum VIII. translatae habita generali, & in differenti relatione, prout in diuersis supplicationibus, seu cedulis motus proprii de super signatis continebatur in personam Iohannis Gonzales Lagunes, qui adhuc vivit, atque obligationum seu fideiussionum vis in tali casu tendat ad Itali commodum, non ad Hispani utilitatem. Gratianus *dist. ep. 131. n. 20.* Rot. *in impress. penes Pacific. dicta decis.* 129. *eadem n. 3.*

14. Nec translatione secuta Eminentissimi Cardin. Borgie ad Ecclesiam Hispanen. & deinde ad Toletan. potest dici accessionem D. Iordani expirasse, quia nondum in reservatione pensionis, iuxta quam & iuxta omnia decreta in ea contenta se obligavit idem Dominus Iordanus, cauetur expressè quod obligationes & accessiones consistant in suo robore, etiam postquam ipse Eminentiss. Cardin. Archidiaconatum dimississet, nisi successor fecerit firilem obligationem & teneri præcisè se, ac suos successores & fideiussos, velle declaravit idem Eminentissimus Cardinalis, ad formam omnium decretorum reservationis ipsa pensione durante, etiam quod quacunque auctoritate, & motu proprio Papæ fieret de dicto Archidiaconatu aliqua provisio, donec prouisi, se pariter obligarent, & ceteras cautelas hic in Vrbe præstant pro securitate pensionis, ac dimittere intelligatur, qui consensit incompatibili ascensionem Paris. *de resignat. lib. 1. part. 1. n. 40.* vbi ex Mandos. *super. regul. Cancellar. de infirm. q. 13. n. 8. & 9.* Aut quod verbum dimisso est loco generis, & complectitur quemcumque actum, per quem à se quis abdicare ius proprium cõicitur. Eoque magis vbi translatio, vt in presenti successit propter meritum translati, tunc enim effecta intelligitur ex parte eiusdem translati à proprio consensu, & acceptatione Abbas *in Cap. ultim. num. 11. de postulat. Prelat. Calder. consil. 1. de translat. Prelat. Loter de re benefic. lib. 2. q. 28. n. 77. & 79.* & fuit dictum *in Bonon. beneficio-*

rum 29. Maij 1645. *coram R. P. Domino meo Rictorio teneturque ad interesse sic ad solutionem Eminentissimi Cardinalis, & ipse D. Iordanus principalis fideiussor donec integrum factum alienæ futuræ obligationis ab ipso omnino præstetur ex Rota *coram sanct. mem. Greg. XV. decis.* 241.*

15. Sed, & ulterius etiam obligatio D. Iordani emanavit de soluendo absolute donec pensio duraverit, cum specificatione etiam si Archidiaconatus huiusmodi quouis modo vacando ad alios tertios possessores transferatur: nam verba quouis modo, adiecta vacationi important irrefragabiliter omnem eiusmodi vacationem importabilem Gabr. *conf.* 187. n. 9. l. 1. Roland. *conf. 4. n. 48. l. 1.* Laurent. *decis. Auenionen.* 110. n. 1. cum aliis per Modern. Lusitan. *dist.* 339. n. 1. & sequentibus Rot. *diuers. decis.* 704. *num.* 19. *part. 1.* Ac sine dubio potuit idem Iordanus velle manere suam obligationem postquam Archidiaconatus quomodocunque in aliam personam transiisset, quia non prohibetur quis fideiussore pro alio, & obligare se pro re aliena vt decessum fuisse in vna *Prænestina & Senens. pensionis 10. Ianuarij 1558 coram Quivuga.* referetur & eam sequuntur Paris. *de resignat. lib. 1. qu. 8. num. p. 16. & 17.* Garz. *de benefice.* 1. c. 5. n. 180.

Et ita vtraque parte informante, &c.

DECISIO XLIV.

Sacra Rotæ Romana coram R. P. D. C. C. C.

Vercellen. Decimarum.

Lunnâ 15. Ianuarij 1646.

§. 1. **S**tandum esse in decis. *sub die 3. Novembris præteritis*, Domini responderunt, cum nequeat dubitari, Capitulum in exactione decimarum in territorio Oppidi Cassinarum strata habere intentionem fundatam in sententia antiquissima anni 1464. lata ad sui fauorem super huiusmodi solutione contra Communitatem, & homines dicti Oppidi, & confirmata per tres alias sententias Rotaes, quas effectum sortitas fuisse, offendunt depositiones testium, locationes de huiusmodi decimis cum subsequuta exactione, & propria confessio earundem Monialium summ. *vetet. n. 43. & 5.* Quæ sententia, cum finet statum, allicet etiam Moniales, licet ibidem non expressas vt fuit probatum in decisione, quæ reuocatur §. *Capitulum enim.*

2. Nec obstare visa fuerunt Dominis privilegia de nouo adducta, & quibus fit tota vis ab Informantibus pro Monialibus, Priuilegium enim Bonafacij VIII. (vt omnia examinentur) datum in eorum *Summ. n. 2.* per quod dd. Moniales à solutione huiusmodi decimarum prætenduntur exemptæ, licet contineatur derogationem quarumcumque Constitutionum Apostolicarum, & legum Imperialium, cum clausula generali, *Quibuscumque.* Attamen non continet derogationem Concilij Lateran. *in cap. nuper de decim.* quod specificam, & expressam requirit, nec in generalissima comprehenditur, vt probat Archid. *in c. 1. n. 2. vers. vel dic.* Planus, *de consil. in 6. Mohed. dec. 7. n. 2. de locat. Rot. in Toler. decimarum 46. Novembris 1606. coram Iusto n. 2. post. Marchese de Commiss. part. 2. fol. 506. in Vrbinate. decimarum 25. Iunij 1618. coram sanctissimo D. N. post Tambur. de iur. Abbas. decis. 95. n. 4. coram bon. mem. Coccino decis. 269. n. 2. in recent. dec. 341. n. 2. part. 1. decis. 129. n. 2. part. 2. & decis. 103. num. pariter 2. part. 7. & in Hispanen. decimarum. 17. Iunij 1664. coram R. P. D. meo Corrado.*

3. Priuilegium verò Gregorij XI. in Bull. tom. 1. inter eius

eius Constitutiones, constitut. 7. §. 22. Quod postea ab Eugenio VI. & Martino. V. fuit confirmatum, & per Sixtum IV. extensum ad quæcumque bona, & quicunque decimas, ut in d. 10. 1. *Constit. eiusdem Sixti 7. §. 7.* Ultra quod eodem defectu non expresse derogationis laborat, cum loquatur tantum de fratibus Ordinis S. Dominici, non debet extendi ad Moniales eiusdem Ordinis, cum in odiosis qualis est exemptio à decimis, ut dixit Rota *decis. 271. n. 6. part. 4. recent. Moniales*, non veniant appellatione fratrum, seu Monachorum ex doctrina Bald. in *l. res fratre nu. 1. vers. quia privilegium*, ibique Albertic. ff. de *past. idem Bald. in l. quicumque n. 17. C. de seru. fugit. An. bar. in c. 1. n. 277. de *constit. Alex. conf. 1. §. post litem am. F. vers. quod privilegium lib. 4. Roland. conf. 83. n. 37. lib. 3. Honded. conf. 76. n. 25. lib. 2. Curt. sen. conf. 9. n. 15. bene Cocchier. de *iuris. ordin. part. 1. q. 17. n. 27. Mantic. de *coniect. lib. 8. tit. 6. n. 29. in fin. Rot. in recent. decis. 388. nu. 4. & 5. part. 5.****

4. Quæ responsio licet etiam adaptetur, privilegio edito ab eodem Sixto IV. *dist. a Constit. 7. §. 7.* cum tantum loquatur de Fratibus Prædicatoribus, non autem de Monialibus, nihilominus duas alias ponderarunt Domini responsiones; Alteram, quod in dicto privilegio deest expressè derogatio *d. cap. nuper*, quæ ad hunc effectum requiritur ex iuribus supra allegatis; alteram, quod ille Pontifex in d. privilegio intellexerit solummodo de decimis extraordinariis, non autem de ordinariis debitis de iure Diuino, quamvis verbis, & dictionibus generalibus legatur conceptum; in his enim privilegiis non veniant ea, quæ de facili concedi non solent, nisi de eis fiat specialis mentio, ut sapissime tenuit Rot. *coram Cardinali Put. dec. 45. per tot. lib. 3. coram Card. Seraph. dec. 1293. n. 6. vers. ideo illa verba, coram bon. mem. Coccino d. dec. 269. num. 3. & 4.* & hoc idem privilegium ita pluries Rota fuit interpretata in *Toletana Decimarum 26. Nouemb. 1607. coram Ottembergo. coram Card. Canaler. dec. 157. n. 11. & postremo latissime in d. Hispanen. decimarum vers. cum quia cum aliis in decisione qua reuideretur vers. hinc etiam inferuntur.*

5. Nec releuat derogatio ibidem posita in §. 27. ibi, non obstantibus Constitutionibus, & c. etiam in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, Quia licet derogatio generalis Conciliorum cum clausula, quorum tenores includat derogationem Concilij Lateranensis, ut dixit Rot. in *Concheu. exemptionis decimarum 17. Maij 1598. coram Orano relata per Garz. de benef. part. 4. cap. 5. n. 29.* In casu tamen de quo agitur, derogatio loquitur tantummodo de Conciliis Prouincialibus, & Synodalibus, quorum appellatione non venit Concilium Lateranense, quod est generale, & declarando *d. decis. Conchen. exemptionis decimarum*, respondit Rot. in *Casa augustana decimarum 17. Junij 1611. coram Sanctissimo D. N. relata per Add. ad Buratt. decis. 704. n. 16. & in d. Hispanen. decimarum coram R. P. D. meo Corrado vers. In proposito autem in fin.*

6. Denique non obstat privilegium Sanctæ mem. Pij V. in *Bull. no. 2. constit. 41. §. 2. n. 14.* vltimo loco exhibitum, quia vltra quod in eo deficit eadem expressa derogatio dicti *cap. nuper*, huiusmodi privilegium fuit reuocatum, & ad terminos iuris, ac Concilij Tridentini reductum per Constitut. *Greg. XIII.* in eodem *Bull. d. tom. 2. constit. 9. per tot.* quod perinde est, ac si non emanasset, ut in eisdem ferè terminis de eodem privilegio dixit Rot. in *vna Pampilonen. decimarum 18. Decemb. 1615. coram bon. mem. Coccino, que est decis. 728. n. 2. part. 3. recent.* Quæ constitutio Gregoriana non enitatur, allegando, eam non fuisse in tempore promulgatam, nec vlu receptam, quia tanquam promulgata inter alias Bullas Pontificias circumfertur, vt

videre est loco supra citato. Quod autem sit vlu recepta, firmavit Rot. *coram bon. mem. Coccino in d. decis. 728. n. 2. part. 3. recent.*

7. Prout minus releuat præsentia quadragenaria præscriptio, quia vt respondet *decis. 8. vltimus*, illa non probatur, & probata non reuelaret, cum Capitulum obtinuerit à Carolo, & Federico Imperatoribus ad petitionem Eugenij Papæ III. priuilegium centenaria, quod licet laicale, cum emanauerit de consensu, & petitione Pontificis, & ab eo confirmatum fuerit, ligat & afficit etiam personas Ecclesiasticas, Azor. *lit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 27. vers. nisi fiant priuilegia.* cum aliis in *d. decis. d. vers. vltimus quadragenaria non fuffi. i. sed requiritur centenaria ex iuribus ibidem adductis.*

8. Nec applicatur responsio, quod præscriptio quadragenaria cum allegatione tituli parè vim habeat cum immemorabili, & æquipariter centenaria per textum in *c. 1. de prescript. in 6.*

9. Primò, quia cum titulus dedicatur ex huiusmodi privilegiis, quorum alia loquuntur tantum de decimis extraordinariis, non autem ordinariis, debitis de iure Diuino, alia comprehendunt dumtaxat Fratres, non Moniales, & omnia careant derogatione *d. cap. nuper*, non potest deferuire ad hunc effectum, cum titulus non admittatur, nisi comprehendat rem, & personas, de quarum præscriptione agitur. Gemina. *in c. cum personas, §. quod si talis ante fin. vers. & sic inspecto, de priuileg. in 6. idem Gemina. conf. 96. n. 4. vers. quoad secundum. Mandell. con. 34. num. 14. Rot. in recent. decis. 458. n. 70. part. 5. tom. 2.*

10. Secundò, quia præscriptio quadragenaria cum titulo æquiparatur centenaria, quando ex particulari lege non requiritur centenaria, in quibus terminis procedit *text. in dicto c. 1. de prescript. in 6. cum aliis concordant.* Quando verò centenaria requiritur ex particulari lege, vel privilegio, non sufficit quadragenaria cum titulo nam alioquin superflua esset lex & privilegium, cum eo etiam circumscripto opus sit centenaria, seu immemorabilis, quando non adest titulus ex allegatis per *Cast. Pal. oper. moral. tom. 2. tr. 10. disp. vnic. punct. 5. n. 2.*

11. Quod dicitur de paupertate Monialium non releuat, tum quia sententia lara de anno 1464. non probat paupertatem de præsentibus, tum quia paupertas non excusat à solutione decimarum, nisi sit tanta, quod si decimas soluerent, fame perirent. Ioan. Andr. *in cap. cum homines, vers. persoluantz ibique Abb. nu. 5. de decim. Monet. eod. tractat. c. 5. q. 1. à n. 28. usque ad 32. Tambur. de iure Abb. disp. 5. q. 18. n. 51. Franc. Marc. decis. 198. n. 2. & 6. part. 2. Rot. in *dist. Vrbinate. decimarum coram S. D. N. n. 7.**

Et ita resolutum vtraque, & c.

DECISIO XLV.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Otthobono

Regiæ. Canonicatus.

Veneris 19. Ianuarij 1646.

§. 1. **D**omini approbarunt fundamenta decisionis in hac causa emanatæ coram me, sub die 3. Iulij præteriti, in qua dictum fuit dandum esse mædatum de manutenendo Iulio Paulo Vigarano, & Comitæ Ernesto Zobolo in possessione præbendæ, & Canonicius respectiue Collegiata Ecclesiæ S. Prosperi Regiæ, cum constet de eorum anteriori possessione, nedum ex publicis instrumentis, quæ alio non possidente probant possessionem manutenibilem, sed etiam ex propria confessione Caroli Ferratini, dum illis Monitorium intinuit